

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 936295/46

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד שי זילברברג)

נגד

המשיבים: 1. פלוני

2. הקטינים (ילדי המערערת ומשיב 1) באמצעות אפוטרופא לדין

הנדון: דרכי אכיפת צווים, העיקרון כי אכיפה שבקנסות תיעשה בהליך סדור ולא תחת מעטה 'הוצאות משפט'

החלטה

לפניי בקשתה של המערערת שבה נטען להפרת צו ההרחקה שניתן במסגרת פסק דינו של בית דין זה ושאר על המשיב להימצא בקרבת הקטינים וכו' ושבה התבקש בית הדין, בגין האמור, להשית על המשיב הוצאות משפט בסך של 10,000 ש"ח.

יובהר:

א. הפרת צו הרחקה עשויה להיות עילה להליך פלילי. כמו כן אפשר לאכוף צו שכזה באמצעות משטרת ישראל. ככל שהמשיב אכן הפר את צו ההרחקה – ואיני קובע כעת אם כך היה אם לאו – רשאית המערערת להגיש תלונה נגדו במשטרת ישראל.

כמו כן ככל שתראה המערערת או מי מטעמה – ורשאית היא, ואולי אף צריכה אם האמור בבקשתה אמת הוא, לערב בכך את צוות בית הספר ולמסור בידי אנשי הצוות עותק מן הצו ומהחלטה זו – אם המשיב מפר את הצו, רשאית היא, או מי מטעמה כאמור, להזמין את המשטרה ב'זמן אמת' לצורך אכיפת הצו.

למותר לציין כי שמירת שלומם הנפשי של הקטינים מחייב מכל מקום שיקול דעת טרם ייעשה האמור בנוכחותם, ומצופה כי ככל שתשקול המשיבה או מי מטעמה לנהוג כך יתרו קודם לכן במשיב או בשליחו (לפי המתואר בבקשה) כי הם עומדים לפנות למשטרה, ומוטב כי הללו יימנעו מהפרת הצו וייתרו גם את הזמנת המשטרה על כל הכרוך בה.

ב. עם זאת הפרת הצו כשלעצמה אינה עילה לחיוב בהוצאות משפט.

הוצאות משפט כשמן כן הן, אין הן 'קנס' ואין אפשרות להשית קנס ללא תשתית חוקית לכך רק על ידי כינויו 'הוצאות'.

אכן ככל שהעובדות הנטענות אמת הן וככל שכתוצאה מהן נדרש הליך שיפוטי כדוגמת החלטה זו ונדרשה פנייה לבית הדין לשם כך, הרי שיש מקום להשית הוצאות בגין הבקשה וההליך, אולם מובן מאליו שאין מקום לקבוע זאת ללא בירור העובדות והטענות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ג. מה שאכן אפשרי במקרה כגון זה אינו חיוב ב'הוצאות' אלא, אם האמת היא כנטען, נקיטת הליכי 'בזיון בית הדין'.

מכל מקום הליכי בזיון בית הדין הנוגעים להפרת צו או פסק דין קודם אינם יכולים להיות חלק מן ההליך הנוכחי (אם כי ייתכן שיידונו במסגרת ההליך המתאים בחדא מחתא עם הדין בהליך הנוכחי). ככל שהמערכת תפתח תיק 'בזיון בית הדין' ותבקש לאכוף אל המשיב את הציות לצו, באמצעות קנס כמבוקש (בלי להזדקק לכינוי 'הוצאות') או מאסר, כקבוע בחוק, יקיים בית הדין דיון בבקשתה (וכאמור לעיל אפשר שהדיון יתקיים בחדא מחתא עם הדיון הקבוע בערעורה של המערכת). בדיון זה יתבקש המשיב, כמובן, למסור את גרסתו לעובדות (ובמידת הצורך ייתכן שייבחנו ראיות לטענות או שייקבע כי הללו ייבחנו בהמשך), ולטעון – ככל שהעובדות הן כדברי המערכת – מדוע לא יופעלו נגדו אמצעי האכיפה המבוקשים והקבועים בחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז – 1956 ובפקודת בזיון בית המשפט, בהתאם להוראות סעיף 6 לאותה פקודה.

ד. נציין כי ככל שהמשיב אכן הפר את הצו כנטען – וכאמור, בהעדר ראיות ובהעדר תגובה של המשיב איני קובע אם כך היה אם לאו – וככל שהתנהלות המשיב תוך הפרת הצו, גרמה לנזק למערכת או לקטינים וככל שהללו נזקקו לטיפול עקב כך, ייתכן שקמה גם האפשרות לתביעת נזיקין או לתביעה להשבת עלות הטיפול בקטינים שהיא לכאורה נלווית למזונותיהם. אולם הללו – גם אם ברקע להם עומד צו שנתן בית דין זה – אינם בסמכותו לעת הזאת אלא בסמכות ערכאה קמא הדנה בעניין המזונות או הערכאה המתאימה לדיון בתביעות נזיקין.

ה. מאחר שלעת עתה אין מקום לנקיטת צעד כלשהו או למתן סעד כלשהו מטעם בית דיננו, וכאמור לעיל, וככל שיתקיים הליך בעתיד בעניין המבוקש (במסגרת הליכי 'בזיון בית הדין' כאמור) הרי שיוכל המשיב להשיב אז לטענות – אין אני מבקש לעת הזאת את תגובת המשיב ואיני מורה עליה.

עם זאת, למשיב – על אף הביקורת שנמתחה עליו בהחלטות שיפוטיות רבות – זכות לשם טוב, פְּלִכְל אדם, ובהקשר זה משהועלו לפנינו טענות נגדו כמתואר, אף אם אין בית הדין נותן החלטות נגדו בגינן – זכאי הוא להגן על שמו הטוב.

לפיכך, אף שאין המשיב חייב להגיב לטענות לעת עתה, וכאמור לעיל, אם מבקש הוא להגיב עליהן – רשאי הוא לעשות כן, ועל תגובה שכזו לא תחול ההוראה בדבר הפקדת ערובה להוצאות עם כל בקשה שאותה הוא מגיש, ובלבד שאכן לא תכלול התגובה אלא את התגובה העניינית לטענות שבבקשה האמורה ולא תנוצל להעלאת בקשות וטענות אחרות.

ו. החלטה זו מותרת בפרסום בהשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום ח' באייר התשפ"ב (9.5.2022).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה